

PŘEDDŮCHOD – ČÁST I.

JUDr. Mgr. SIMONA URBÁNKOVÁ

V současné době se stále více lidí ptá, zda mohou odejít do „penze“ dříve, před dosažením příslušné věkové hranice. Odpověď je kladná a dokonce mají více možností. Jednak si mohou zvolit odchod do předčasného starobního důchodu, případně, pokud splní podmínky své penzijní společnosti, jít do tzv. předdůchodu.

PŘEDČASNÝ STAROBNÍ DŮCHOD

Tzv. předčasný starobní důchod je dávkou důchodového pojištění dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dle § 31), na který má nárok pojištěnec před dosažením důchodového věku, pokud získal potřebnou dobu pojištění pro nárok na starobní důchod, tj. 35 let pojištění. Předčasný odchod do starobního důchodu je kompenzován trvalým krácením důchodu (výše krácení je odvozena od počtu dnů mezi datem přiznání předčasného starobního důchodu a počtem dnů chybějících do dosažení důchodového věku).

Předčasný starobní důchod je vyplácen ze státního rozpočtu.

PŘEDDŮCHOD

Tzv. předdůchod je od 1. ledna 2013 formou čerpání dávky ze systému doplňkového penzijního spoření, který se řídí zákonem č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se tedy o možnost čerpat své naspoulené finanční prostředky (úspory v rámci doplňkového penzijního spoření u penzijní společnosti) dříve než při dosažení důchodového věku (nebo jiného věku sjednaného ve smlouvě s penzijní společností) namísto volby trvale kráceného předčasného starobního důchodu vypláceného ze státního rozpočtu.

Pojem předdůchod v zákoně o doplňkovém penzijním spoření nenalezáme, bývají tak označovány tři dávky z tzv. III. důchodového pilíře, a to:

- starobní penze na určenou dobu (§ 22 zákona o doplňkovém penzijním spoření),
- úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi (§ 23 zákona o doplňkovém penzijním spoření),
- úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu (§ 23 zákona o doplňkovém penzijním spoření).

Tzv. předdůchod tak je souhrnným názvem pro dávky vznikající z doplňkového penzijního spoření, jejichž úprava je obsažena v § 22 a následujících zákona o doplňkovém penzijním spoření. Nejčastější forma předdůchodu je pak starobní penze na určenou dobu¹.

Obecnými podmínkami vzniku nároku na ni jsou:

1. dosažení věku o 5 let nižšího, než je věk pro nárok na starobní důchod dle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,

2. doba trvání penzijního, resp. doplňkového důchodového spoření nejméně 60² kalendářních měsíců,
3. naspořené finanční prostředky s ohledem na počet měsíců čerpání předdůchodu.

1. Věk v souvislosti s nárokem na předdůchod

Pro účely stanovení důchodového věku pro nárok na starobní důchod dle zákona o důchodovém pojištění je rozhodujícím faktorem pohlaví žadatele a u žen pak počet vychovaných dětí. Důchodový věk je určen vždy v souvislosti s kalendářním rokem narození pojištěnce. Vzhledem k postupnému zvyšování věku odchodu do důchodu je součástí zákona o důchodovém pojištění „Příloha k zákonu č. 155/1995 Sb.“, která obsahuje tabulku určující přehledně důchodový věk pojištěnců narozených mezi lety 1936 až 1971.

Co se týká určení věku, odkdy je možné začít nejdříve čerpat předdůchod, je rozhodující ve smyslu § 20 odst. 5 zákona o doplňkovém penzijním spoření důchodový věk muže, a to i v případě, kdy je žadatelkou žena.

PŘÍKLAD

Žadatelkou o předdůchod je žena narozená v únoru 1962, která vychovala 3 děti.

Její důchodový věk podle § 32 zákona o důchodovém pojištění je 61 let a 8 měsíců a tato žena jej dosáhne k říjnu 2023. Do předčasného starobního důchodu může jít nejdříve od dosažení věku 60 let, tj. od února 2022. Předdůchod může začít čerpat nejdříve od srpna 2021 (důchodový věk muže stejného data narození je 64 let a 6 měsíců, pro předdůchod je snížen o 5 let, tj. na 59 let a 6 měsíců).

Věkovou tabulku pro odchod do předdůchodu a starobního důchodu pro přehlednost přikládám na str. 8.

2. Doba trvání smlouvy

Druhou podmínkou pro čerpání předdůchodu je splnění minimální doby účasti na doplňkovém penzijním spoření alespoň 60 měsíců (5 let). Do této doby se započítává též doba účasti na penzijním připojištění uzavřeném dle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů.

V případě, kdy žadatel spoří v „původním“ penzijním připojištění, musí požádat svou penzijní společnost o převod spořicí doby (a také finančních prostředků) do „nové“ smlouvy o doplňkovém penzijním spoření.³

3. Naspořené finanční prostředky

Výplata předdůchodu, resp. starobní penze na určenou dobu, náleží ve splátkách v určené výši nebo v určeném počtu splátek, a to až do vyčerpání prostředků účastníka. Splátky musejí být vypláceny pravidelně, jejich výše je určena na základě žádosti účastníka, a to tak, aby předpokládaná výplata těchto dávek trvala nejméně 2 roky.

Zákonem o doplňkovém penzijním spoření je stanoveno, že splátka činí alespoň 30 % průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Ministerstvem práce a sociálních věcí podle zákona upravujícího zaměstnanost za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku, v němž započalo vyplácení doživotní penze nebo penze na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu.

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Rok narození	Důchodový věk						Předdůchod
	muži	ženy s počtem vychovaných dětí					
		0	1	2	3 až 4	5 a více	
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r	58r + 8m
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m	58r + 10m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m	59r
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m	59r + 2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	59r + 4m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m	59r + 6m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r + 8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r + 10m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m	60r
1966	65r	65r	65r	65r	63r+8m	62r+2m	60r
1967	65r	65r	65r	65r	64r+2m	62r+8m	60r
1968	65r	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	60r
1969	65r	65r	65r	65r	65r	63r+8m	60r
1970	65r	65r	65r	65r	65r	64r+2m	60r
1971	65r	65r	65r	65r	65r	64r+8m	60r

V roce 2020 se tedy pro účely posuzování splnění podmínky dostatečného množství peněžních prostředků účastníka na účtu penzijní společnosti pro čerpání předdůchodu zjišťuje výše průměrné mzdy za rok 2019, která podle sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 346/2019 Sb.⁴ činí 33 429 Kč.

Vzhledem k tomu, že 30 % z průměrné mzdy za rok 2019 ve výši 33 429 Kč je (zakrouhleně) částka 10 029 Kč, občan odcházející do předdůchodu 5 let před dosažením důchodového věku, tj. o 60 měsíců dříve, v roce 2020 musí mít naspořené peněžní prostředky alespoň ve výši 601 740 Kč (60 x 10 029 Kč). Potřebnou částku je možné doplatit i jednorázově.

Takto určená splátka bude po celou dobu čerpání stejná, nehlédě na změnu průměrné mzdy v následujících letech.

V tabulce je dále uveden přehled minimálních hodnot naspořených prostředků v případě čerpání předdůchodu na uvedenou dobu.

Měsíční dávka předdůchodu v roce 2020	2 roky	3 roky	4 roky	5 let
10 029 Kč	240 696 Kč	361 044 Kč	481 392 Kč	601 740 Kč

VÝHODY PŘEDDŮCHODU

Často kladenou otázkou je, zda předdůchod přináší nějaké výhody. Nejčastěji zmiňovaným pozitivem je skutečnost, že čerpání předdůchodu je řešením pro pojištěnce, kteří nechtějí odejít do předčasného starobního důchodu, jenž je trvale krácen, nebo kteří nesplňují podmínku pro jeho přiznání. Pobírání předdůchodu také nesníží budoucí starobní důchod. Nelze rovněž nezmínit, že za poživatele předdůchodu hradí zdravotní pojištění stát.

O dalších výhodách a zejména nevýhodách předdůchodu, včetně vlivu jeho pobírání na výši starobního důchodu na konkrétních příkladech, pojednáme v příštím čísle Národního pojištění. ■

Autorka článku pracuje v ČSSZ.

- 1 Starobní penzi na určenou dobu lze čerpat i v případě nesplnění všech podmínek nároku na předdůchod. V takovém případě pak nehovoříme o předdůchodu, ani z takového pobírání finančních prostředků z doplňkového penzijního spoření neplynou výhody pro poživatele předdůchodu v souvislosti s dopady do tzv. „státního starobního důchodu“.
- 2 Penzijní společnost může stanovit minimální délku trvání penzijního, resp. doplňkového důchodového spoření delší, nejvýše však 120 kalendářních měsíců.
- 3 Dojde tak k převodu smlouvy z transformovaného do účastnického fondu a k založení nové smlouvy o doplňkovém penzijním spoření.
- 4 Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 346/2019 Sb., o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2019 pro účely zákona o zaměstnanosti.

SOUTĚŽ

Stav nouze a uzavření školských zařízení si vyžádaly řadu operativních legislativních změn týkajících se ošetřovného. Na výplatu této dávky nemocenského pojištění „dosáhli“ i lidé, kteří na ni ze zákona nárok nemají. Kteří?

- a) Domáctí zaměstnanci.
- b) Zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce.
- c) Zaměstnanci účastní pojištění z důvodu výkonu zaměstnání malého rozsahu.

Odpovědi zasílejte na nar.pojisteni@cssz.cz do 10. června 2020.

OSVČ pobírající v kalendářním roce invalidní důchod vykonává svou SVČ jako vedlejší. Správná odpověď na květnovou otázku byla za a). Odměnu redakce posílá paní Jiřině Svábové do Pardubic.

